

Tizenkétezer ember, együtt

Tanulmány a tömegről

Tizenkétezer ember együtt a Thököly úti ünnepi csarnokban, melyhez fogható kevés van a világon, a Mária napon, este hétkor, az augusztusi hőség gőzfürdőjében, elpilledve, léleket után kapkodva, verejtékesen lángható szemmel. Tizenkétezer ember, tizenkétezer lélek együtt.

Budapestiek, vidékiek és falusiak. De azért a vidék vezet a faluval szemben. A vidékiek már mindent tudnak, ők szolgálnak felvilágosítással a budapestieknek. Parasztasszonyok vastag szoknyában, akik az asztalra kuporodnak, s kövér, óriás görögdinnyét gyilkolnak meg, késsel, úgy, hogy a görögdinnyék piros szíve vérzik. A lábak fájnak a pokoli melegben. Vidéki kisaszonykák magas sarkú cipőben imbolyognak, sántikálnak szegénykéek.

Öreg nénik nagy, fekete legyezőkkel. Öreg urak nagy, fekete esernyőkkel. Mindenki a rossz időre fölfegyverkezve érkezett, s most nem hagyja otthon az esernyőjét. Gyermekmek mézsárga, méregzöld selyemcukrot rágcsálnak.

Benn a teremben harsog, morajlik, mennydörög a tömeg. Micsoda óriási látvány. Tizenkétezer ember együtt.

Cserkészek, magyarok és németek. Egy úr, aki leveti kabátját, s csíkos ingben áll, de ez külföldi, belga. Román szót is hallani. Sok román érkezett ide, különvonat hozta őket, egész szállodát lefoglaltak.

Kövér urak kockás zsebkendővel itatgatják gyöngyöző homlokukat. Mindenkinél a kezében van valami, műsor, virág, újság, azzal legyezgeti magát. Az egész terem mozog. Ez a sok alkalmi legyező olyan, mint egy titáni szárny, szélvihart ver az elviselhetetlen hőségben. Japáni kép.

Kék skapuláris falusi Mária-leányok öten is gyöngéd figyelemmel legyezgetik a plébános urat, akinek boltozatos homlokán fényes erecskékből csorog a verejték. Halovány, lankatag apácák hősiesen tűrik a forróságot.

Ifjú mentőorvosok cirkálnak, mintegy prédára lesve. Egy angol csoport Budapest szépségeit dicséri, s Budapest térképét lobogtatja. Ez is jó legye-

ző. Tanárok, iskolaigazgatók. Matróruhás fiúcskák, akik már megszokták a sok ünnepséget, s edzetten, fegyelmezetten várakoznak.

A csarnok félemeleti ablakában feltűnnek az angyalszárnyak, az angyalfejek, hosszú, leeresztett szőke hajjal: ők az élőkép szereplői.

Ez a tömeg azonban nem ideges, csodálatosan önmegtagadó, szelíd, lemondó. Semmi szóváltás vagy veszekedés, semmi nézeteltérés. Várják, amíg bevonulnak a bíborosok, az elnökök, s megnyitják az ülést, ahol magyarul, németül, franciául, spanyolul, lengyelül és olaszul fognak szónokolni, rózsafüzéres élőképet látnak, és egy mozdulat-költeményt, melyet ezer gyermek lejt el.

Anyák és leányok. Jó anyák jó leányai. Az ajtónál két öreg néni, vastag őszikabátban, viharra öltözve.

Hogyan lehetne ingyen bejutni? – kérdezi az egyik. – Nincs pénzünk. Szegény özvegyasszony vagyok, hetvenkilenc éves elmúltam, harminc pengő segélyt kapok a várostól. Máriaremetére zárándokoltam gyalog, azóta dagad a lábam, járni is alig tudok. Állást nem kapok. Azt mondják, öreg vagyok. Itt a húgom is, vöröskeresztes néne. Az negyven pengő segélyt kap.

Nyomban beengedik őket ingyen.

Künn a sötétedő égen repülőgép kattog. A fényszóró hosszú, ködös-fehér prizma megvilágítja a Thököly úti templom tornyait, mintegy fölfelé, az égnek, s a tornyok éles körvonalaikkal belefénylenek az augusztusi éjszakába.

A fényszórók derengésében fiatal pap olvassa a breviáriumot. Nem törődik az utca zajával, a gépkocsik túlkölésével, a teherautók zörömbölésével, a hangszórók lármájával, félhangosan mormolja imáját, fejét néha fölvetve, oda, ahova a tornyok világító pillérjei mutatnak: az égnek ...

1930. augusztus 23., szombat, 4. old.